

TÜRK-ÇİN KARMA EKONOMİK VE TİCARET KOMİTESİ ONDÖRDÜNCÜ DÖNEM TOPLANTISI MUTABAKAT ZAPTI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında 15 Aralık 1982 tarihinde Pekin’de imzalanan “Türk-Çin Ekonomik, Sınai ve Teknik İşbirliği Karma Komitesi Mutabakat Zaptı” uyarınca kurulan Türk-Çin Karma Ekonomik ve Ticaret Komitesi'nin Ondördüncü Dönem Toplantısı 4-5 Nisan 2002 tarihleri arasında Pekin’de gerçekleştirilmiştir.

Türk Heyeti’ne Türkiye Cumhuriyeti Devlet Bakanı Sayın Prof. Dr. Tunca Toskay ve Çin Heyeti’ne Çin Halk Cumhuriyeti Dış Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Bakanı Sayın Shi Guangsheng başkanlık etmiştir.

Her iki heyetin üyeleri sırasıyla Ek-1 ve Ek-2’de yer almaktadır.

Sayın Prof. Dr. Tunca Toskay ziyareti sırasında Çin Halk Cumhuriyeti Başbakanı Sayın Zhu Rongji tarafından kabul edilmiş ve Çin Halk Cumhuriyeti İnşaat Bakanı Sayın Wang Guangtao ile görüşme yapmıştır.

Taraflar arasındaki görüşmeler, iki ülke arasındaki dostane ilişkileri ve ekonomik ve ticari ilişkilerinin karşılıklı yarar esasına göre güçlendirilmesi ve daha da geliştirilmesi arzularını yansıtan samimi bir hava içerisinde geçmiştir.

Açılış oturumunda, Heyet Başkanları, ülkelerinin ekonomik durumları hakkında kapsamlı sunuşlar yapmışlar ve Türkiye Cumhuriyeti ve Çin Halk Cumhuriyeti arasındaki tüm ekonomik ve ticari ilişkilerin gelişimini gözden geçirmişlerdir.

Toplantı sırasında, karşılıklı ilgi duyulan çeşitli konular görüşülmüş ve görüşmelerin sonuçları aşağıda özetlenmiştir.

TİCARİ İLİŞKİLER

1. Taraflar son Karma Ekonomik Komite Toplantısından bu yana ikili ticaretlerinde ortaya çıkan gelişmeleri gözden geçirmişler ve ticaret hacminin arttırılması ve ikili ticaretin kompozisyonunun dengeli ve karşılıklı yarar esasına göre çeşitlendirilmesi için ortak çaba sarfetmeye karar vermişlerdir.

Taraflar, Türkiye’nin Çin’e yönelik ihracat hacminin arttırılması yoluyla ticaret dengesinin iyileştirilmesinin önemini tekrarlamışlardır.

Türk Tarafı, ticaretin kapsamının çeşitlendirilmesi amacıyla Çin’e, fındık ve tütün, deri ve deri ürünleri, deri makineleri, elektrikli cihazlar, taşıt

araçları, oto yedek parçaları, tekstil kimyasalları, inşaat malzemeleri, cam ve cam eşya, telekomünikasyon ekipmanı ve mücevherat sağlamaya hazır olduğunu ifade etmiştir.

Türk Tarafı, Türkiye'nin otomotiv sektöründeki hem üretim değeri, hem de ihraç potansiyeli itibariyle kapasitesini vurgulamıştır. Çin tarafı, Çin firmalarını Türkiye'den otomobil ve ticari araç ithal edilmesi imkanlarının araştırılması için teşvik edeceğini belirtmiştir.

2. Taraflar, Karma Ekonomik Komite'nin bu dönem Toplantısı'nda alınan kararları gözden geçirmek ve uygulanmasını sağlamak amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Çin Halk Cumhuriyeti Dış Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Bakanlığı arasında 1999 yılında kurulan ticari istişare mekanizmasının etkin bir şekilde kullanılmasını kararlaştırmışlardır.

3. Türk Tarafı, Çin'in önde gelen firmalarının temsilcilerinden oluşan Çin Heyeti'nin Türk ürünlerini satın almak için Kasım 2001'de Türkiye'ye yaptığı ziyareti takdir ettiğini belirtmiştir.

Taraflar, Karma Ekonomik Komitenin bu dönem Toplantısı vesilesiyle Çin'i ziyareti sırasında, Türk Heyeti'ne, farklı sektör temsilcilerinden oluşan Türk Ticaret Heyeti'nin eşlik etmesini memnuniyetle kaydetmişlerdir.

4. Türk ve Çin firmaları arasındaki halıyla ilgili anlaşmazlıklar konusunda Taraflar, bu sorunun çözümü yönündeki çabalarını ve işbirliğini güçlendirmeyi kararlaştırmışlardır. Bu amaçla Çin tarafı, soruşturma yapabilmek ve nihai çözüme ulaşabilmek için konuya ilişkin daha fazla bilgi talep etmiştir.

5. Taraflar, 1992 yılında ikili ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi amacı ile kurulmuş olan Türk-Çin İş Konseyi'nin faaliyetlerini büyük bir memnuniyetle kaydetmişlerdir.

Taraflar, son dönemde, Türk-Çin İş Konseyinin, Çin'in çeşitli eyaletlerinden temsilcilerin katılımı ile İstanbul'da toplantılar düzenlemesinin yanı sıra, Pekin, Şanghay ve İstanbul'da ortak toplantılar gerçekleştirdiğini vurgulamışlardır. Taraflar, ayrıca, İş Konseyinin Türk tarafının, 2001 yılında, Shenyang, Dalian, Changchun ve Harbin'e ziyaretler gerçekleştirdiğini ve 2002 yılı içerisinde Guangdong, Sincan Uygur Otonom Bölgesi, Yunnan, Sichuan ve Chongqing'e yeni ziyaretlerin gerçekleştirilmesinin planlandığını belirtmişlerdir. Taraflar, bu itibarla, bu etkinliklerin mümkün olan en üst düzeyde desteklenmesine karar vermişlerdir.

6. Taraflar, ticari ilişkilerin geliştirilmesinde fuarlar ve sergilerin önemini vurgulamışlardır. Bu bağlamda, 2001 yılı Ağustos ayında Pekin ve

Şanghai'da Türk fındığı ihracatının geliştirilmesine yönelik bir programın başlatılmasını ve Türkiye'nin 2001 ve 2002 yıllarında Pekin'de düzenlenen "Stone-tech Mermer Fuarı"na, 10-13 Nisan 2001 tarihleri arasında Şanghai'da gerçekleştirilen "SIAL Çin 2001 Uluslararası Gıda Fuarı"na, 3-6 Nisan 2002 tarihleri arasında Pekin'de düzenlenen "Çin Yapı Fuarı"na ve Çin'in "İzmir Enternasyonal Fuarı"na düzenli katılmasını memnuniyetle not etmişlerdir.

Türk Tarafı, iki ülke arasında inşaat malzemeleri alanındaki işbirliği potansiyelinin altını çizerek, Çin tarafını, İzmir'de düzenlenecek olan "2003 Mermer Fuarı"na davet etmiştir.

Türk Tarafı, Çin Tarafına, 26-29 Eylül 2002 tarihleri arasında Şanghai'da düzenlenecek olan "Tüm Çin Deri Fuarı"na katılacağını bildirmiştir.

7. Taraflar, KEK toplantısı vesilesiyle, Türkiye İhracatı Geliştirme ve Etüd Merkezi (İGEME) ile Çin Uluslararası Ticareti Geliştirme Konseyi (CCPIT) arasında "İşbirliği Anlaşması" imzalanmasını memnuniyetle not etmişlerdir.

8. Türk Tarafı, Türk Standartları Enstitüsü'nün, Çin Standardizasyon Devlet İdaresi ile standardizasyon konusunda 19 Mart 1990 tarihinde imzalanan İşbirliği Anlaşması'nın kapsamını genişletecek ve güncelleştirecek bir "İşbirliği Anlaşması" imzalamaya hazır olduğunu belirtmiştir.

Türk Tarafı, bu çerçevede, "İşbirliği Anlaşması"nın taslak metnini Çin tarafına sunmuştur.

Çin Tarafı, söz konusu taslak metni ilgili kuruluşuna iletmeyi ve cevabını diplomatik kanallar aracılığıyla mümkün olan en kısa sürede ulaştırmayı taahhüt etmiştir.

9. Taraflar, ikili ticaretin akışının kolaylaştırılmasında iki ülke gümrük idareleri arasındaki işbirliğinin ve karşılıklı yardımın önemini altını çizerek, "Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardımlaşma Anlaşması"nın sonuçlandırılması yönünde çalışmayı kararlaştırmışlardır.

10. Taraflar, 2001 yılı Aralık ayında Çin Fikri Mülkiyet Devlet Bürosu'ndan bir heyetin Türk Patent Enstitüsü'nü ziyareti sırasında alınan karara işaret ederek, işbirliğinin çerçevesini çizecek olan bir "Mutabakat Zaptı"nın yakın bir gelecekte imzalanması için ilgili kuruluşlarını teşvik etmeyi kararlaştırmışlardır.

11. Taraflar, 1998 yılının Ağustos ayında Türk EXIMBANK'ı ile Çin İhracat-İthalat Bankası arasında imzalanan "Finansman İşbirliği Anlaşması"

na atıfta bulunarak, söz konusu Anlaşma çerçevesinde, Türk ve Çin firmaları tarafından üçüncü ülkelerde üstlenilecek projelerin sigorta, garanti ve kredi programları ile ortaklaşa desteklenebileceğini memnuniyetle not etmişlerdir.

12. Çin Tarafı, Türk Tarafına, bazı Çin ürünlerinde devam etmekte olan korunma soruşturmalarına ilişkin endişesini bildirmiş ve Çin'in DTÖ'ye katılmasından önce başlatılan bu soruşturmalarla ilgili olarak karşılıklı kabul gören çözümlerin müzakereler yoluyla bulunabileceği yönündeki ümidini ifade etmiştir.

13. Taraflar, her iki ülke girişimcilerinin halihazırda birbirleri hakkında bilgi sahibi olmadıklarını vurgulamışlardır. Bu nedenle, Taraflar, yasa ve yönetmeliklerin yanısıra pazarlar ve ürünler hakkında bilgi değişimini teşvik etmeyi kararlaştırmışlardır.

14. Çin Tarafı, Türk çalışma müsaadesi için başvuran Çin firmalarının karşılaştıkları bazı zorluklara işaret etmiştir. Türk Tarafı, Çin tarafının bu endişesini ilgili makamlara iletmeyi kabul etmiştir.

15. Türk Tarafı, Çin pazarında Türk markalarının ihlali konusundaki endişelerini dile getirmiştir.

Çin Tarafı, bu hususu ilgili makama iletmeyi kabul etmiştir.

EKONOMİK VE TEKNİK İŞBİRLİĞİ

Sanayi

16. Türk Tarafı, Türkiye'nin fındığa dayalı çikolata sanayiindeki kapasitesine dikkat çekerek, Çin tarafına, bir ortak fındık işleme ünitesinin Çin'de kurulması yönünde iş çevrelerini özendirmesi önerisinde bulunmuştur.

Enerji

17. Taraflar, 19 Nisan 2000 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Enerji Sektöründe İşbirliği Çerçeve Protokolü"na uygun olarak, Türkiye'deki enerji sektöründeki yeni serbestleşen yapı çerçevesinde her iki ülke firmalarını enerji sektöründeki işbirliğini geliştirmeleri için teşvik etmeyi kararlaştırmışlardır.

18. Türk Tarafı, Türkiye'nin, enerji sektöründeki piyasa reformlarının yoğunlaştırılmasının yanı sıra, enerji mevzuatının Avrupa Birliği mevzuatı ile uyumlaştırılmasına büyük önem verdiğini belirtmiştir. Bu çerçevede, elektrik ve doğal gaz piyasalarının, pazar ekonomisi prensipleri ile bütünleştirilmesine yönelik olarak yeniden yapılandırılmasında önemli ilerlemeler kaydedilmiş ve

elektrik ve doğal gaz piyasalarının serbestleştirilmesini amaçlayan "Elektrik Piyasası Kanunu" ile "Doğal Gaz Piyasası Kanunu" çıkarılmış ve bağımsız bir Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu oluşturulmuştur.

19. Türk Tarafı, ayrıca, "Enerji Piyasası Kanunu" uyarınca üretim faaliyetlerine ilişkin yeni yatırımlarda, yerli ve yabancı yatırımcılar arasında bir ayırım yapılmadığını ve satış koşulları açısından hem yerli hem de yabancı sermaye için bir kısıtlama bulunmadığını bildirmiştir. Bu çerçevede, Türk Tarafı, Çin firmalarını, Türkiye'nin serbestleşen enerji piyasasında yer almaları için davet etmiştir.

20. Türk Tarafı, 2002-2004 döneminde yapılması öngörülen Cindere, Dim, Kığı, Manyas, Süreyyabey ve Topçam hidroelektrik santralleri için electro-mekanik teçhizat alımı konusundaki uluslararası kredili ihalelere, Çin Halk Cumhuriyeti firmalarının da yeterlilik almak kaydıyla katılmaları için davette bulunmuştur.

21. Türk Tarafı, ayrıca, Türkiye'deki petrol ve doğal gaz yatırım projelerinin yanı sıra, doğal gaz arz kontratlarının transferi konusuna ve doğal gaz piyasasının serbestleşmesi kapsamında gerçekleştirilecek gaz dağıtım ihalelerine ilgi duyan Çin firmalarının memnuniyetle karşılanacağını ifade etmiştir.

Çin Tarafı, Çin firmalarını yukarıda belirtilen projelere katılmaları için teşvik etmeyi kabul etmiştir.

22. Taraflar, su kaynaklarının geliştirilmesi ve baraj inşaatlarından etkilenen halkın yeniden yerleşimi konularında mevcut teknik işbirliğinin sürdürülmesine hazır olduklarını vurgulamışlardır.

23. Taraflar, tasarım, inşaat, taahhüt ve elektro-mekanik ekipman imalat sektörlerindeki şirketlerinin uluslararası pazarlardaki deneyimlerini göz önüne alarak, bahsedilen şirketlerinin "know-how"larını birleştirerek, Çin ve Türkiye'nin yanı sıra üçüncü ülkelerde enerji, petrol ve doğal gaz projeleri geliştirmeleri amacıyla desteklenmeleri hususunda mutabakata varmışlardır.

Jeoloji ve Madencilik

24. Türk Tarafı, Türkiye Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nün (MTA) ilgili Çin kuruluşu ile aşağıdaki konularda işbirliği yapmak istediğini bildirmiştir:

- Her iki ülkenin Tabiat Tarihi Müzeleri arasında işbirliği imkanlarının araştırılması,

- Türkiye ve Çin karasal tersiyer istiflerinin biyostratigrafik korelasyonuna ilişkin ortak paleontolojik çalışma,

25. Taraflar, Türkiye Taşkömürü Kurumu ile ilgili Çin firmaları arasında Uzunmehmet-1 Kuyusunun onarılması ve derinleştirilmesi ile Karadon'da yeni servis kuyusunun açılması konularında devam eden işbirliğini memnuniyetle not etmişlerdir. Türk Tarafı, Çinli bir firmanın Zonguldak'ta, 50 MW'lık anahtar teslimi bir "Otoprodöktör Elektrik Santrali" inşa edilmesi önerisinin TTK tarafından değerlendirilmekte olduğunu ve Çin tarafının uygun zamanda sonuçlar hakkında bilgilendirileceğini açıklamıştır.

Müteahhitlik ve Müşavirlik Hizmetleri

26. Türk Tarafı, Çin tarafına, uluslararası piyasalarda faaliyet gösteren Türk müteahhitlik firmalarının imkan ve kabiliyetleri hakkında bilgi vermiştir.

Türk Tarafı, Çin'in "2008 yılı Olimpiyat Oyunları"na ev sahibi olarak seçilmesine işaret ederek, Türk müteahhitlik firmalarının Çin'de bu çerçevede gerçekleştirilecek yatırım projelerine ilgi duyduklarını belirtmiştir.

Çin Tarafı, Türk firmalarının ilgili uluslararası ihalelere katılmalarının memnuniyetle karşılanacağını belirtmiştir.

Taraflar, müteahhitlik hizmetleri alanındaki işbirliği imkanlarını gözden geçirmişler ve ilgili makamlarına ve özel şirketlerine, hem kendi ülkelerinde hem de üçüncü ülkelerde ortak iş imkanlarını araştırmak amacıyla yakın ilişkiler kurmaları konusunda tavsiyede bulunmayı kararlaştırmışlardır.

Ulaştırma

27. Türk Tarafı, 16 Haziran 2000 tarihinde, Türkiye Ulaştırma Bakanlığı ile Çin Halk Cumhuriyeti Demiryolları Bakanlığı arasında imzalanan Mutabakat Zaptı'na atıfta bulunarak, Boğazköprü-Kardeşgediği (Ulukışla)-Yenice-Mersin-Adana-Toprakkale demiryolu hattının elektrifikasyonu, sinyalizasyonu ve altyapısının iyileştirilmesi ile Kars-Tiflis demiryolunun inşası ve yenilenmesi için açılacak ihalelere Çin firmalarının katılması yönündeki davetini yinelemiştir.

Taraflar, Kars-Tiflis demiryolu projesinin en ekonomik şekilde ve en uygun güzergah belirlenerek gerçekleştirilmesinin ve projenin finansmanı için yeni bir mekanizma kurulmasının önemini belirtmişlerdir.

Çin Tarafı, Türk teklifini ilgiyle not etmiş ve ilgili Çin kuruluşlarına iletmeyi kabul etmiştir.

Ayrıca, Türk Tarafı, demiryolları inşaat programında yer alan diğer projeler konusunda Çin tarafı ile işbirliği yapmak istediğini belirtmiştir.

28. Taraflar, iki ülke arasındaki turizm faaliyetlerinin yanı sıra ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi açısından doğrudan havayolu bağlantısının önemini vurgulamışlardır.

Türk Tarafı, Türkiye'nin hedef turizm ülkesi başvurusunun onaylanmasını müteakip artan talebi göz önünde bulundurarak, Çin tarafından, Türk Havayollarının (THY) Çin'e yönelik uçuşlarının frekans sayısının arttırılmasını talep etmiştir.

Türk Tarafı, Türk Havayollarının Çin'deki bürolarından iş vergisi (business tax) tahsil edilmesinden duyduğu endişeyi belirtmiştir. Çin Tarafı, konuyu araştırmayı ve Türk Tarafına bildirmeyi kabul etmiştir.

Haberleşme

29. Taraflar, haberleşme alanında iki ülke arasında mevcut işbirliği imkanları üzerinde durmuşlar ve bu alanda işbirliğinin çerçevesini oluşturacak bir Mutabakat Zaptı'nın yakın bir gelecekte imzalanması yönündeki isteklerini ifade etmişlerdir.

Turizm

30. Taraflar, Türkiye'nin Turizm Bakanlığı ile Çin Halk Cumhuriyeti Ulusal Turizm İdaresi arasında Çin vatandaşlarının düzenli olarak Türkiye'yi ziyaretine ilişkin uygulama planı hakkında imzalanan Mutabakat Zaptı'nı memnuniyetle kaydetmişlerdir. Taraflar, bu bağlamda, iki ülke arasındaki turizm işbirliğini ve turist akışını arttırmak için her türlü gayreti göstermeye karar vermişlerdir.

Taraflar, bu amaçla, Türk-Çin Karma Turizm Komisyonunun III. Dönem Toplantısı'nın diplomatik kanallar aracılığıyla belirlenecek bir tarihte gerçekleştirilmesini kararlaştırmışlardır.

Sağlık

31. Taraflar, sağlığın önemli bir işbirliği alanını teşkil ettiğini yinelemişler ve ilgili Bakanlıklarını, Ekim 1992 tarihli Mutabakat Zaptı uyarınca kurulan Koordinasyon Komitesinin III. Toplantısı'nı gerçekleştirmeleri için teşvik etmeye karar vermişlerdir.

Türk Tarafı, Sağlık Bakanlığının, Çinli muhatabı ile bilgi ve tecrübe değişimi yoluyla aşağıdaki alanlarda işbirliği yapmaya hazır olduğunu iletmiştir:

- Böcekler ve zehirli kimyasal ürünler,
- Çevre sağlığı,
- Aşı ve biyolojik ürünlerin üretimi ve kontrolü,
- Bulaşıcı hastalıklar ve bağışıklama,
- Bio-teknoloji ve ilaç kontrol çalışmaları,
- Ecza ve ilaç endüstrisi,
- Ana-çocuk sağlığı ve üreme sağlığı.

BİLİM VE TEKNOLOJİ

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Konusunda İşbirliği

32. Taraflar, 2001 yılında Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli Sanayileri Geliştirme Merkezi (KOSGEB) ile Çin Teknoloji Pazarını İdare ve Geliştirme Merkezi (SINOTECHMART) arasında imzalanan İşbirliği Mutabakat Zaptı'nı memnuniyetle karşılamışlardır.

Taraflar, aşağıdaki alanlarda işbirliği ve ortak faaliyetlerde bulunmayı kararlaştırmışlardır:

- KOBİ'lerin her iki ülkede düzenlenen fuar ve sergilere katılmaları yönünde bilgilendirilmeleri ve teşvik edilmeleri
- Taraflar arasında bilim, teknoloji ve ortak yatırımlar konularındaki imkanların ve fırsatların teşvik edilmesi ve geliştirilmesi
- Teknoloji transferi ile uzman ve bilgi değişimi

Tarım

33. Taraflar, iki ülke arasında imzalanacak olan "Tarımsal İşbirliği Anlaşması"nın tarım alanındaki ilişkilerin daha verimli yürümesine yardımcı olacağına işaret etmişlerdir. Bu amaçla Taraflar, Anlaşmayı en uygun zamanda imzalamayı kararlaştırmışlardır.

Türk Tarafı, Türkiye Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın, Çin Tarım Bakanlığı ile özellikle ipekböceği yetiştiriciliği, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Ginseng bitkisi üretimi, çeltik yetiştiriciliği, soya, kanola ve mısır tarımı ve su ürünleri alanlarında işbirliği yapma arzusunda olduğunu tekrarlamıştır.

Türk Tarafı, Çin tarafını hem GAP bölgesinde, hem de Türkiye'nin diğer bölgelerinde tarım alanında yatırım çalışmaları yapmaya davet etmiştir.

Türk Tarafı, Türkiye Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) Bölgesel Kalkınma İdaresi'nin Çinli muhatabı ile bilgi ve uzmanlık değişimi yoluyla GAP

bölgesinde tohumculuk ve fidecilik teknikleri, fide üretimi ve ticareti, pamuk hastalıkları, hayvan sağlığı, gıda ve yem araştırması konularında işbirliği yapmak arzusunda olduğunu teyit etmiştir.

Deprem Arştırması ve Deprem Mühendisliđi

34. Taraflar, Türkiye Afet İşleri Genel Müdürlüğü ile Çin Devlet Deprem Bürosu arasında 29 Ağustos 1995 tarihinde imzalanan Mutabakat Zaptı çerçevesinde işbirliğini geliştirmek ve özellikle depremlerin önceden tahmin edilmesi ve deprem sırasında ve sonrasında acil kurtarma konularında ortak çalışmalar yürütmek arzusunda olduklarını ifade etmişlerdir.

Uluslararası Eğitim Kursları

35. Türk Tarafı, çeşitli teknolojilere ilişkin olarak Çin Halk Cumhuriyeti Bilim ve Teknoloji Bakanlığı Uluslararası İşbirliği Dairesi tarafından Çin'deki araştırma kuruluşları ve üniversitelerle koordineli olarak desteklenen "2002 Uluslararası Eğitim Kursları"na Türk teknisyenlerinin davet edilmelerinden duyduğu memnuniyeti belirtmiştir. Türk Tarafı, ayrıca, yukarıda belirtilen kursların listesinin ilgili Bakanlıklarına ve Kuruluşlarına gönderildiğini ve verecekleri cevaplar hakkında Çin tarafının en kısa zamanda haberdar edileceğini bildirmiştir.

TÜBİTAK ile MOST Arasında İşbirliği

36. Taraflar, iki ülke arasında bilimsel ve teknolojik işbirliğinin önemini vurgulayarak, daha etkili bir işbirliğinin sağlanmasını teminen, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ile Çin Halk Cumhuriyeti Devlet Bilim ve Teknoloji Komisyonu (SSTCC) arasında 30 Ekim 1990 tarihinde imzalanan Bilim ve Teknoloji Alanında İşbirliği Anlaşması'nın, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ile Çin Halk Cumhuriyeti Bilim ve Teknoloji Bakanlığı (MOST) arasında imzalanacak yeni bir anlaşma ile değiştirilmesi yönündeki arzularını ifade etmişlerdir.

Çin Tarafı, Türk teklifini incelemeyi kabul etmiştir.

Nano Teknolojisi

37. Türk Tarafı, "nanoteknolojisi" alanında Çin'in elde ettiği başarılarla değinerek, TÜBİTAK'ın ilgili Çin kurumları ile nanoteknolojisi araştırma programlarında işbirliği yapmak istediğini iletmiştir.

Deri-Kürk Giyim Eşyası Üretim Teknolojisi

38. Çin Tarafı, deri-kürk giyim eşyası üretim teknolojisi alanındaki işbirliği imkanlarını araştırmak üzere Türkiye'ye bir heyet göndereceğini belirtmiştir.

Taraflar, Karma Komite'nin 15. Dönem Toplantısı'nın diplomatik kanallar aracılığıyla belirlenecek bir tarihte, Ankara'da yapılmasına karar vermişlerdir.

Pekin'de, 5 Nisan 2002 tarihinde, İngilizce iki asıl nüsha olarak hazırlanmış ve imzalanmıştır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**ÇİN HALK CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**PROF. DR. TUNCA TOSKAY
DEVLET BAKANI**

**SHI GUANGSHENG
DIŞ TİCARET VE EKONOMİK
İŞBİRLİĞİ BAKANI**